

RAZVOJ ŠOLE OD ZAČETKOV DO DANAŠNJIH DNI

OD NASTANKA DO KRALJEVINE SHS

Vojniška šola se prvič omenja leta 1760, ko se govori o denarju, ki ga je bilo četrletno treba plačati za pouk v čitanju, pisanju in računanju, in pristavlja se, da za to ni nobene ustanove. Navadno se navaja kot začetek šole leto 1785. Bila je izprva nameščena v špitalu, zgrajenem leta 1780. Ker je bila ta soba premajhna, so jo pozneje premestili v malo prej zgrajeno kaplanijo. Ko so nekoliko pozneje špital povečali, so vrnili tja šolo. Učitelj je bil hkrati mežnar in organist, dohodki so se mu povečali skromno šolnino.

Leta 1815 so šolo obiskovali 104 otroci, iz trga jih je bilo 39, od drugod 65. Vseh všolanih otrok je bilo 153, toda iz najbolj oddaljenih krajev (Škofja vas, Sv. Tomaž, Lešje, Prekorje, Koblek, oddaljeni del Dobrave) otroci niso niti hodili v šolo. Predpisana oddaljenost od šole za obvezen obisk je bila pol ure. Soba v špitalu je bila premajhna, zadostovala je komaj za 50 otrok, manjkalo je klopi in drugih potrebščin. Jurij Valand je v imenu Šmarječanov prosil, naj se ustanovi šola v Šmarjeti. Okrožni glavar je prošnjo odbil (1816) češ, da je do Vojnika samo pol ure, pozimi pa da lahko učitelja v šolo vozijo.

Poleg redne je bila tudi nedeljska šola.

Pač pa so že leta 1815 najeli veliko sobo pri Jožefu Novaku sredi trga. Leta 1823 se je šola preselila v hišo Jožefa Kneza. Že v tistem času so mislili na novo šolo. Z bolj oddaljenimi kraji je štel šolski okoliš 165 otrok. Okrožni inženir je leta 1825 v svojem poročilu poudaril, da je treba dati učitelju pomočnika in šoli novo poslopje. Rednega pomočnika so namestili leta 1850. S tem je postala šola dvorazredna, gradnja se je pa še bolj zavlekla.

Vojnik-slovenska šola

Ob nastanku novega šolskega zakona je bila vojniška šola še v starem občinskem poslopju v gornjem trgu. Poslopje so bili leta 1827 povečali z nadstropjem. Za učiteljsko stanovanje je služila cerkvena hiša poleg župnišča, ki so jo tudi povečali. Šola je leta 1856 dobila drugi razred, kajti imela je 156 obiskujočih otrok. Leta 1873 je postala šola trirazredna. Ker je bilo leta 1875 v I. razredu 170 otrok, so naslednje leto dali šoli paralelko.

Leta 1886/87 je deželni šolski svet dovolil, da so začeli poučevati po učnem načrtu za štirirazrednice, en razred je moral gostovati pri Vrataniču.

Potreba po novem poslopju je bila nujna. Občina je od cerkve kupila svet za šolo in šolski vrt. Dne 4. novembra 1904 se je pouk že začel v novem poslopju. V njem je bilo prostora za pet razredov. Že leta 1897/98 je šola dobila paralelko. S tem so bile zasedene vse učne sobe. Leta 1904/05 so šolo razširili v petrazrednico in ji hkrati dodali novo vzporednico. Leta 1907/08 so to vzporednico nadomestili s VI. razredom. S tem je bila preobrazba šole v avstrijski dobo zaključena. Ob prehodu v novo dobo je bil provizorični vodja šole Franc Vučnik (izza 1864). Leta 1872 je postal nadučitelj Franc Rupnik, prejšnji podučitelj.

Vojnik-nemška šola

Leta 1895 je bila na pobudo trške občine v Vojniku ustanovljena nemška šola. Vanjo se je vpisalo 66 otrok. Že drugi dan po otvoritvi je občinski svet prosil, da se prizna

šoli še II. razred. Okrajnemu šolskemu svetu se je to na začetku zdelo čudno, toda v začetku zimskega semestra je to le napravil.

Leta 1901 je krajni šolski svet nemške šole skušal poseči v samo osnovo slovenske šole. Predlagal je, naj bi bili vsi otroci iz trga všolani v trški, t.j. nemški šoli, otroci iz okolice pa v okoliški, t.j. slovenski šoli. Slovenci so morali na državno upravno

sodišče, ki je prisodilo njim v prid, saj bi sicer slovenski otroci iz trga ne imeli nobene možnosti hoditi v slovensko šolo, če bi okoličani ne hoteli zanje prevzeti stroškov.

Leta 1906 je tudi pristal na to, da je šola postala trirazredna. Nadučitelj je bil Friderik Lang. Izprva v tej šoli slovenščine sploh ni bilo.

Leta 1908 so jo na predlog krajnega šolskega sveta uvedli kot predmet z dvema tedenskima urama.



Vojniška šola med obema svetovnjima vojnama.

Vojniška mladež z učitelji leta 1934.



ŠOLA V LETIH PO DRUGI SVETOVNI VOJNI

28. maja 1941 so prišle v Vojnik prve nemške moči, vendar je mesec dni pred kapitulacijo nemško učiteljstvo odšlo in pustilo otroke neizobražene. Slovenska šola se je začela 28. maja 1945 za učence meščanske šole oz. nižje gimnazije.

Osnovna šola

OŠ je bila petrazredna. V šolskem letu 1945/46 je bilo 383 šoloobveznih otrok. To število se je s časom tudi večalo. Zraven šole je bil tudi otroški vrtec. Otroci so bili zelo vneti za mladinske organizacije.

Nižja gimnazija

Ravnatelj nižje gimnazije je bil Jože Lekše, kasneje pa Jože Heinz. Dne 14. septembra 1946 so nižjo gimnazijo ukinili. To se je zgodilo v zvezi z reorganizacijo nižjega šolstva, s katero so v mestih uvedli poizkusne sedemletke.

Sedemletka (1946/47-1949/50)

Sedemletka je združevala štiriletno nižjo in triletno višjo osnovno šolo. V višji osnovni šoli je bil predmetni pouk. Celotna sedemletka je razpolagala z dvema stavbama. Višja OŠ je imela že prvo leto dva razreda (enega iz nižje OŠ in drugega kot nadaljevanje nižje gimnazije).

Razen v zadnjem letu je bil za prehod iz 4. v 5. razred potreben izpit iz slovenščine in matematike. Absolventi 7. razreda pa so zadnje leto delali nižji tečajni izpit.

V šolskem letu 1949/50 je Pomladek Rdečega križa za Slovenijo otvoril šolsko kuhinjo, ki je to leto brezplačno razdelila 4878 kosil.

Osnovna šola

Bila je štirirazredna. Šola je imela osem oddelkov. V šolskem letu 1950/51 jo je obiskovalo 176 dečkov in 156 deklic.

Nižja gimnazija

Z odlokom iz leta 1950 je bila v trgu ponovno ustanovljena nižja gimnazija, ki jo je celo obdobje vodil Drago Rebernik. Vanjo je bilo v šolskem letu 1956/57 vpisanih 280 dijakov. Pred začetkom šolskega leta 1950/51 je v Vojniku nastala poleg osnovne šole nastala zopet nižja gimnazija, ker so bile sedemletke ukinjene. Tako je bilo vse do leta 1958/59. V šoli sta bila Rdeči križ in Mladinska organizacija. Mladina je obiskovala telovadnico Partizan. Malo maturo je nadomeščal sprejemni izpit iz matematike in slovenščine.

Šolska kronika za obdobje med 1949/50 in 1989/90 letom

V šolskem letu 1949/50 je bila osnovna šola sedemletka, ki jo je vodil Drago Rebernik. Šolo je obiskovalo 475 otrok. Pouk se je za nižje razrede začel 1. septembra, za višje pa 8. septembra.

1958/59 je bila zopet izvedena reorganizacija osnovnega in srednjega šolstva. Nižje gimnazije so ukinili, zato pa so osnovne šole spremenili v osemletke.

V šoli je bila razvita prostovoljna dejavnost učencev, ki so se udeleževali raznih krožkov: dramskega, filmskega, prometnega, fotografskega in tehničnega.

Do šolskega leta 1960/61 je vojniško osemletno osnovno šolo vodil Drago Rebernik, sledil mu je Juro Toplak. Po njegovi upokojitvi l. 1968 je bil za ravnatelja izvoljen Miro Klančnik. Ob upokojitvi Mira Klančnika novembra 1983 je bil v naslednjih osmih letih ravnatelj Marjan Pojavnik, od septembra 1992 je ravnateljica prof. Majda Rojc.

Avgusta 1963 je bila osnovni šoli Vojnik kot podružnična osnovna šola priključena šola v Novi Cerkvi, vojniška osemletka pa je dobila podružnico še v Socki in v šol. letu 1967/68 še v Šmartnem v Rožni dolini.

Šola se je tako razvila v velik zavod, ki je v šol. letu 1967/68 vključeval s podružnicami 787 učencev, v šol. letu 1974/75 pa 751 učencev.

Dne 6. februarja 1972 se je izvršil referendum o samopriskevku za zgraditev več šol. Med njimi je bila tudi osemletka v Vojniku. Dogovorili so se, da dobi OŠ Vojnik prizidek in telovadnico.



Dne 7. junija 1975 je bil prizidek z desetimi učilnicami, avlo in telovadnico dograjen. Šola je dobila ime po Dobrotinškovih, ki so dali šest žrtev za svobodo.

Z novim prizidkom je šola dobila tudi amfiteater, ki ga lahko ob različnih prireditvah s pridom uporabijo tudi razna društva.

Na šoli sta delovali pionirska in mladinska organizacija ter številni krožki. Skoraj vsak izmed učiteljev je bil zadolžen še za kakšno interesno dejavnost.

Učenci so pod vodstvom učiteljev pripravljali večje proslave ob državnih praznikih, zlasti ob dnevu republike, dnevu JLA, ob dnevu žena, ob dnevu OF in ob prvem maju. Proslave so predstavljali tudi v kraju, bodisi v kulturnem domu ali v bolnici, gostovali pa so tudi v različnih podjetjih. Večino proslav so učenci pripravljali pod vodstvom Milene Štokojnik, ki je od prihoda na šolo vodila dramski krožek, Ivica Bogovič in Marije Vodenik, ki sta poskrbeli za glasbeno spremljavo. Svoje je prispevala tudi razredna stopnja pod vodstvom razredničark.



O vsem, kar se je dogajalo na šoli, so pisali mladi novinarji. Izhajati je začelo šolsko glasilo "Stopinjice" pod mentorstvom Branke Pavšer. Mladi novinarji so bili večkrat pohvaljeni za stalno kvaliteto.

Šola je bila aktivna tudi na športnem področju, učenci so se udeleževali tekmovanj iz atletike in športnih iger.

Šolo je po priključitvi podružničnih šol v letu 1963/1964 in letu 1967/1968 obiskovalo med 680 in 780 učenci. To število je podobno tudi številu šoloobveznih otrok v današnjih dneh.



Šolska poslopja v letu 1990. Zgoraj levo, matična šola Vojnik, zgoraj desno, razredna stopnja Vojnik, spodaj levo, POŠ Socka v graščini Socka, spodaj sredina, POŠ Nova Cerkev, spodaj desno, POŠ Šmartno v Rožni dolini.

